

Økonomi- og Indenrigsminister Simon Emil Ammitzbøll-Bille
Finansminister Kristian Jensen
Formand for KL Jacob Bundsgaard

Den 31. maj 2018

Byrdefordelingen mellem landets kommuner

Kære Simon Emil Ammitzbøll-Bille, Kristian Jensen og Jacob Bundsgaard

Det er beklageligt, at forårets forhandlinger ikke førte til politisk aftale om justering af den generelle udligningsordning og den særlige udlændingeudligning. Begge ordninger lider af ganske betydelige fejl som påpeget gentagne gange af de 6 østjyske kommuner bag RimeligUdligning.nu.

De grundlæggende skævheder vedrører ikke, om udligningsgraden er høj eller lav. Det drejer sig om, at udligningen bør beregnes på et retvisende grundlag for kommunernes udgiftsbehov.

En væsentlig årsag til problemerne er de sociale kriterier. I foråret 2016 fremsendte vi en grundig analyse til Finansieringsudvalget, hvor vi blandt andet påviste, at det beregnede sociale udgiftsbehov for de helt bymæssige kommuner er hævet med ca. 3.500 kr. pr. indbygger set i forhold til andre kommuner med *tilsvarende* sociale udgifter. Samtidig ses en tydelig tendens til, at udgiftsbehovet undervurderes i landdistrikterne og med ringere sammenhæng med de faktiske sociale udgifter.

Denne favorisering af København og nærmest omkringliggende kommuner skyldes først og fremmest konkrete fejl bag valg og vægtning af kriterierne *Familier i bestemte boligtyper*, *Personer med lav indkomst* samt *Indvandrere og efterkommere*. Det var derfor tilfredsstillende, at Finansieringsudvalget i sin afrapportering i februar måned tog nogle af disse kriterier op. Blot ærgerligt, at der ikke var politisk vilje til at rette op på nogle af fejlene.

Også andre kriterier bidrager til forvriddningen af udligningsordningen, heriblandt de meget omtalte kriterier knyttet til uddannelsesniveaet blandt indvandrere.

Danmarks Statistik fremlagde i efteråret 2017 en revideret statistik over befolkningens uddannelsesniveau som led i den almindelige statistikproduktion. Herved rettede man deciderede fejl i opgørelsen af de to uddannelseskriterier, som har bidraget til skævhederne.

Flere kommuner – primært i hovedstadsområdet – har stærkt kritiseret, at de nye tal er baseret på en upræcis spørgeskemaundersøgelse. Selv om en spørgeskemaundersøgelse i nogle tilfælde kan være knap så præcis som egentlige registerdata, så er faktum her, at de nye tal er langt mere præcise end de gamle tal.

Vores analyser viser således, at de nuværende kriterier år for år har flyttet større og større udligningsbeløb i takt med, at fejlen er vokset. De tab i udligning, som København mfl. vil opleve fra 2019, vil blot neutralisere de gevinster, som de samme kommuner har opnået på grund af fejlen. Sagt på en anden måde; De penge, som man har fået på grund af fejl i systemet, får man ikke længere. En ganske logisk og rimelig konsekvens. Det bør altid være sådan, at opståede fejl rettes uden, at det giver anledning til kompensation. Ellers får vi få aldrig en mere rimelig udligning.

Vi har derfor svært ved at opfatte den fremførte kritik af spørgeskemaundersøgelsen som saglige argumenter imod rettelse af de alvorlige fejl i de to kriterier.

Kritikken bør endvidere ses i lyset af, at andre elementer i udligningen i årevis har været baseret på meget mere usikre data. Den særlige udlændingeudligning har således siden 1988 været baseret på en meget spinkel spørgeskemaundersøgelse udsendt til en lille kreds af kommuner. Denne 30 år gamle og spinkle spørgeskemaundersøgelse ligger stadig til grund for udlændingeudligningen, selv om daværende Økonomi- og Indenrigsminister, Margrethe Vestager, i 2014 erkendte, at den særlige udligningsordning for udlændinge herved giver markant overkompensation for ikke vestlige udlændinge. Denne fejl favoriserer eksempelvis fortsat København med ca. 200 mio. kr.

Det er derfor kun rimeligt, at den aktuelle rettelse af kriteriet i den generelle udligning sker uden kompensation til de kommuner, som fejlagtigt - igennem en flerårig periode - har modtaget meget mere i udligning til opbygning af deres kassebeholdning, end deres reelle udgiftsbehov begrundes.

Rrettelsen af statistikken til uddannelseskriterierne giver fremover et løft og dermed en mere rimelig udligning til fordel for en række vest- og sydsjællandske kommuner, og trækker i mindre omfang i den rigtige retning for nogle af de fynske og nordjyske kommuner.

MEN – og det er et stort men - de grundlæggende skævheder i udligningssystemet er slet ikke løst. Kommunerne er stadig langt fra at have blot nogenlunde ens økonomiske vilkår.

Dermed kan kommunerne ikke levere en blot nogenlunde ensartet service over for borgerne. Nogle kommuner presses til at sænke serviceudgifterne til langt under niveauet i andre kommuner, jf. Økonomi- og Indenrigsministeriet nøgletal pr indbygger i de enkelte aldersgrupper for de store serviceområder.

Selv om forslagene til rettelser fra Finansieringsudvalget langt fra ville løse alle problemer i udligningssystemet, er det dybt beklageligt, at forslagene blev stillet i bero.

De 6 østjyske kommuner vil derfor opfordre til at:

- Finansieringsudvalget frem mod næste forhandlingsrunde om udligningssystemet anmodes om at fremlægge et udligningssystem, som reelt giver nogenlunde ensartede økonomiske vilkår i kommunerne
- Finansieringsudvalget anmodes om supplerende analyser af de kommunale serviceområder med henblik på mere præcise valg og vægtning af sociale kriterier, herunder uden at være påvirket af de såkaldte udbudseffekter. Reelle udgiftsbehov forudsætter også, at de fulde aldersafhængige udgifter indregnes i udligningsgrundlaget
- Økonomi- og Indenrigsministeriet udvikler et nyt mål for kommunernes *service-niveau*, som alene fokuserer på kommunernes serviceudgifter. Det nuværende mål er stærkt misvisende på grund af indregnede udgifter til indkomstoverførsler og meget upræcise udgiftsbehov. De har derved været medvirkende til en fordrejet debat om udligning i de seneste år
- Sidst men ikke mindst, at de nuværende finansieringstilskud fortsætter, indtil udligningssystemet er justeret mod væsentlig mere lige økonomiske vilkår for kommunerne!
Pengene bør på ingen måde bruges til at "kompensere" for fejl, der har givet nogle kommuner *for meget* i udligning, hvilket vil være tilfældet, hvis København og andre hovedstadskommuner tildeles ekstra 1.1 mia. kr. efter tilretningen af uddannelseskriterierne

Med venlig hilsen

Borgmestrene i samarbejdet RimeligUdligning.Nu

Nils Borring (A), Favrskov
Kasper Glyngø (A), Hedensted
Uffe Jensen (V), Odder
Steen Vindum (V), Silkeborg
Jørgen Gaarde (A), Skanderborg
Ole Bollesen (A), Syddjurs

www.rimeligudligning.nu